

Λευκάδιος Χερν «Ο μεγάλος Αναζητητής»: Γέφυρα Πολιτιστικού Τουρισμού Ελλάδας-Ιαπωνίας.

Άντζελα Γκερέκου

Πρόεδρος Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού

Ο Λευκάδιος Χερν ήταν μία εξέχουσα προσωπικότητα για πάρα πολλούς λόγους, για τους οποίους οι συμμετέχοντες σε αυτό το πάνελ θα σας πουν πολύ περισσότερα. Αυτό που θα ήθελα εγώ να μοιραστώ μαζί σας έχει να κάνει κυρίως με το πως αυτή η επιδραστική προσωπικότητα, με τη μεγάλη αγάπη στις ιστορίες του παρελθόντος, μπορεί, τόσα χρόνια μετά το θάνατό του, να διαμορφώσει το παρόν και το μέλλον της χώρας, στην οποία γεννήθηκε, μέσα από την πιο εξέχουσα ικανότητα του: την ερωτική σχέση που είχε με τη φαντασία.

Ο Λευκάδιος Χερν, ο αιώνιος ταξιδιώτης, αποτελεί πηγή έμπνευσης και μία γέφυρα που μπορεί να ενώσει τις χώρες, τις οποίες ενέπνευσε το έργο του, την Ιαπωνία, την Ιρλανδία, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής με τη γενέτειρά του, την Ελλάδα, το πανάρχαιο λίκνο του δυτικού πολιτισμού.

Μέσα στις σελίδες του, τις εμπνευσμένες με την πλούσια φαντασία του, κρύβονται τα κλειδιά για να μπορέσει η χώρα μας να συνθέσει κάτι νέο, ανανεώνοντας και ενισχύοντας τις πολιτιστικές της γέφυρες με τον κόσμο. Ο ελληνικός πολιτισμός είναι παγκόσμιος και πανανθρώπινος, όπως και το έργο του Λευκαδίτη-κοσμοπολίτη Χερν.

Έχοντας στο νου μου τα παραπάνω, θα ήθελα να σταθώ στον τομέα του τουρισμού, που είναι εξ ορισμού, γνωριμία και επικοινωνία ανάμεσα σε λαούς και πολιτισμούς.

Ειδικά σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία για τον ελληνικό τουρισμό, τον βαριά χτυπημένο από την πανδημία, η δημιουργία ενός νέου ταξιδιωτικού αφηγήματος, με πανανθρώπινο αντίκτυπο, είναι ζωτικής σημασίας. Σε αυτά τα πλαίσια λοιπόν, ο ελληνικός πολιτισμός και ο τομέας του πολιτιστικού τουρισμού είναι ένα από τα κλειδιά για να αναζωογονήσουμε συνολικά το τουριστικό brand name της Ελλάδας.

Ας ενώσουμε λοιπόν τα γαλαζοπράσινα νερά του Ιονίου Πελάγους και τον παγκόσμιας ακτινοβολίας ελληνικό πολιτισμό με την ιστορία του ελληνικής καταγωγής - παγκόσμιου διανοητή Λευκάδιου Χερν.

Ας συνθέσουμε ένα νέο διαφορετικό αφήγημα. Ας δημιουργήσουμε μία αναπάντεχη, μοναδική εμπειρία πολιτιστικού τουρισμού, για όλους αυτούς τους ταξιδιώτες, από όλο τον κόσμο, που αισθάνονται δέος απέναντι στην πολιτιστική κληρονομιά, που άφησε πίσω του ο καταγόμενος από την Λευκάδα συγγραφέας, δημοσιογράφος, χρονογράφος μεταφραστής Γιάκουμο Κοϊζούμι, όπως ονομάστηκε στη χώρα του ανατέλλοντος ηλίου.

Ίσως για κάποιους αυτή η σκέψη φαντάζει κάτι παράξενο, ίσως ακόμη και ακατόρθωτο. Όμως από τη στιγμή, που μπορούμε να το φανταστούμε, μπορούμε και να το πραγματοποιήσουμε. Εξάλλου, καλό θα ήταν, η Ελλάδα να μην επαναπαύεται στις δεδομένες φυσικές ομορφιές που διαθέτει, αλλά να επιχειρήσει να εκμεταλλευτεί το μεγαλύτερο εθνικό κεφάλαιο, που έχει στα χέρια της, τον πολιτισμό της.

Οι τολμηρές, εμπνευσμένες δράσεις πολιτιστικού τουρισμού, θα προσφέρουν ανεπανάληπτες εμπειρίες σε μια τεράστια κατηγορία επισκεπτών, που όχι μόνο είναι

κοινωνοί της κουλτούρας μας αλλά ταυτόχρονα διψούν για κάτι που θα μαγέψει, θα ταξιδέψει την καρδιά και το μυαλό τους.

Για να μπορέσουμε λοιπόν να σχηματοποιήσουμε το πολιτιστικό-τουριστικό αφήγημα, στο οποίο αναφέρομαι, αυτό που χρειάζεται να κάνουμε είναι να εξετάσουμε δύο πράγματα. Πρώτον τις περιπλανήσεις του Λευκάδιου στο χώρο και το χρόνο και δεύτερον τις σημειολογικές και εννοιολογικές συνδέσεις που έχει το ταξίδι της ζωής του, με το ταξίδι του Ελληνικού πολιτισμού μέσα στο χρόνο και τον κόσμο. Και φυσικά να αναδείξουμε το αποτύπωμα που έχει αφήσει ανάγλυφο ο Λευκάδιος Χερν ειδικά στα Επτάνησα, αυτή την υπέροχη μήτρα τέχνης και πολιτισμού.

Η οδύσσειά του ξεκίνησε από τη Λευκάδα. Ήταν 2 ετών, όταν ο πατέρας του, Κάρολος Χερν, πήγε την οικογένειά του στο Δουβλίνο. Η Ρόζα, ευγενούς καταγωγής και κόρη του Αντωνίου Κασιμάτη, δεν άντεξε το αυστηρό περιβάλλον, την ξενιτιά, και μετά τον χωρισμό της γύρισε στα Κύθηρα, όταν ο Λευκάδιος ήταν μόλις 4 ετών. Ο πατέρας του, στρατιωτικός χειρουργός στο Βρετανικό Σώμα, ανέθεσε την επιμέλεια του γιου του στη συγγενή του, Σάρα Μπρέναν. Εκεί βίωσε την απώλεια της μητρικής αγκαλιάς, ενώ σε ένα παιχνίδι με τους συμμαθητές του, όντας 16 ετών, έχασε το αριστερό του μάτι.

Σε ηλικία 19 ετών και μετά από ένα σύντομο πέρασμά του από το Λονδίνο, την εποχή που η βιομηχανική επανάσταση συνέτριβε τον ρομαντισμό, μεταναστεύει στην Αμερική. Ζει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, μέχρι να εξασφαλίσει μια θέση στην εφημερίδα του Σινσινάτι, Daily Enquirer. Εκεί παντρεύεται, όμως ο γάμος με έγχρωμη γυναίκα είναι απαγορευμένος και προκαλεί την απόλυσή του και την επιστροφή στην απόγνωση. Μετά το διαζύγιο, βρίσκεται στη Νέα Ορλεάνη, όπου ανακαλύπτει έναν κόσμο εξωτικό, πολύχρωμο. Ακολουθεί διετές πέρασμα από τη Μαρτινίκα και κατόπιν μεταφέρεται στη Νέα Υόρκη, για να πάρει στη συνέχεια τον δρόμο, που οδηγεί στην Ιαπωνία. Εκεί, ο Χερν θα συναντήσει έναν καινούργιο κόσμο. Παντρεύεται τη Σετζουσόκο Κοϊζούμι και παίρνει το όνομα Γιάκουμο Κοϊζούμι. Μαζί της έκανε τέσσερα παιδιά.

Στην καρδιά της Άπω Ανατολής, ρίζωσε και εργάστηκε ως δάσκαλος Αγγλικών και συγγραφέας, μέχρι το θάνατό του, σε ηλικία 54 χρονών. Εκεί αφηγήθηκε με χαρτί και μελάνι παραδοσιακές ιστορίες, σκοτεινούς μύθους, αλλόκοτες δοξασίες, παγερές νύχτες με φαντάσματα, νεαρούς σαμουράι και ματωμένα ξίφη. Σήμερα, οι κατοικίες του στην Ιαπωνία, τη Νέα Ορλεάνη, το Δουβλίνο αποτελούν ιστορικά σημεία μνήμης.

Άφησε μια λογοτεχνική προίκα 4.000 σελίδων και έναν πολυπολιτισμικό μύθο, αναζητώντας τη φωνή που όπως έγραφε «μου έλεγε πάντα Ιστορίες, που με έκαναν να αναριγώ από το κεφάλι ως τα πόδια από την Ευχαρίστηση».

Αυτή την φωνή, που προσκαλεί αιώνια το μητρικό χάδι, αυτήν πρέπει να ακούσουμε, για να μπορέσουμε να συνθέσουμε ένα ξεχωριστό ταξιδιωτικό-πολιτιστικό προϊόν. Ένα ταξίδι που θα προσέφερε στους ενδιαφερόμενους μία μοναδική εμπειρία επίσκεψης, όχι μόνο στα γεωγραφικά σημεία, που συνθέτουν την Ελληνική εκδοχή της ιστορίας του Λευκάδιου Χερν αλλά και στην προσωπική του ιστορία σε συνδυασμό με το λογοτεχνικό του έργο.

Όπως περιγράφει ο Λευκάδιος στο «Όνειρο Καλοκαιρινής Ημέρας», «στο τέλος ήρθε η μέρα του αποχωρισμού. Και, κλαίγοντας, μου έλεγε για ένα φυλακτό, που μου είχε δώσει, ότι δεν θα έπρεπε ποτέ μα ποτέ να το χάσω, γιατί θα με κράταγε πάντα Νέο και θα μου έδινε τη δύναμη να επιστρέψω. Αλλά ποτέ δεν γύρισα. Και τα χρόνια πέρασαν. Και μία μέρα ήξερα ότι είχα χάσει το φυλακτό και ότι ήμουν πια απελπιστικά γέρος». Κι εκείνη Η Ρόζα Κασιμάτη είχε πεθάνει, στις 12 Δεκεμβρίου 1882, στο ψυχιατρείο της Κέρκυρας. Στα Κύθηρα, βρίσκεται το σπίτι της οικογένειας Κασιμάτη, στο οποίο γεννήθηκε η Ρόζα. Αποτελεί και αυτό ένα κομμάτι της ελληνικής ιστορίας του Χερν.

Η βαθιά νοσταλγία, η επιθυμία επιστροφής στη μητρική γη, στη μητρική αγκαλιά που τόσο στερήθηκε, διατρέχουν όλο το έργο του. Και σαν ένας νέος Οδυσσέας ελπίζει βαθιά στο ομηρικό “νόστιμον ήμαρ”, που στη δική του περίπτωση, είναι η μέρα της επιστροφής στη μητρική αγκαλιά...

Στη Λευκάδα, το σπίτι που γεννήθηκε έχει έντονο το στίγμα της παρουσίας του. Ο δρόμος μπροστά φέρει το Ιαπωνικό όνομά του αλλά δεν αποτελεί ακόμη ισχυρό πόλο έλξης για τους ταξιδιώτες. Τουλάχιστον όχι τόσο, όσο θα άξιζε στο Λευκάδιο, που ταξίδεψε σε κόσμους μαγικούς, εξωτικούς. Σε αυτό το υπέροχο νησί, η εκκλησία, στην οποία βαπτίστηκε, αποτελεί από μόνη της ένα εντυπωσιακό μνημείο ενώ στο πολιτιστικό κέντρο της πόλης της Λευκάδας υπάρχει ένας ειδικά διαμορφωμένος χώρος, που αφηγείται την ιστορία του Λευκάδιου Χερν. Σε αυτό το σημείο θα μου επιτρέψετε να κάνω μια ξεχωριστή αναφορά στον σπουδαίο συλλέκτη Τάκη Ευσταθίου. Η ουσιαστική γνωριμία των Ελλήνων με τον Λευκάδιο Χερν οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στο δικό του όραμα και σε δικές του δράσεις.

Κομμάτια από την προσωπική του συλλογή, σπάνιες φωτογραφίες, κείμενα, και διάφορα άλλα εκθέματα, που αφορούν τον Λευκάδιο Χερν, βρίσκονται, σε ξεχωριστή αίθουσα, στο Πολιτιστικό Κέντρο Λευκάδας. Στην Κέρκυρα, όπου πέθανε η Ρόζα Κασιμάτη, στο Μουσείο Ασιατικής Τέχνης του νησιού, φιλοξενούνται, σε ένα ειδικό δωμάτιο, βιβλία του Λευκάδιου, τα οποία δώρισε και πάλι ο συλλέκτης Τάκης Ευσταθίου.

Και εδώ θα θέλα να πω, από καρδιάς, ότι αποτελεί μεγάλη τιμή για μένα η πρόσκληση που μου έκανε να ενταχθώ στην “Ομάδα φίλων του Λευκάδιου Χερν”, να ανήκω σε αυτόν το ξεχωριστό πνευματικό κύκλο και να συμπορεύομαι μαζί τους.

Όλα αυτά, στα οποία αναφέρθηκα παραπάνω, για την προβολή του κοσμοπολίτη -ελληνικής καταγωγής Λευκάδιου Χερν, θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση, το σημείο εκκίνησης για μια βιωματική, πολιτιστική τουριστική εμπειρία στο χώρο και στο χρόνο. Για ένα ανατρεπτικό, μαγικό ταξίδι, που θα περνά μέσα από τον ελληνικό, το σύγχρονο δυτικό και τον ιαπωνικό πολιτισμό. Ένα ταξίδι, που μόνο ο Λευκάδιος, με τη δύναμη της φαντασίας του και την παγκόσμια σκέψη του θα μπορούσε ποτέ να συλλάβει και να υλοποιήσει. Ο άνδρας από τη Λευκάδα, από την Ελλάδα, που γνώρισε τόπους και τόπους, έφτασε στη χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου και έδωσε στους Ιάπωνες τους μύθους τους και ανέδειξε την ψυχή τους με την αγάπη, τη φροντίδα ενός παραμυθά και τον θαυμασμό ενός ξένου.

